

UDK 259(497.4 Renče)"1601/1620"

Prejeto: 26. 11. 2003

Izgubljena in najdena najstarejša matična knjiga župnije Renče

MARJAN VOGRIN

mag., vodja Škofijski arhiv Koper, Trg Brolo 11, SI-6000 Koper, e-mail: marjan.vogrin@rkc.si

IZVLEČEK

Pričujoči članek je kratka predstavitev najstarejše matične knjige župnije Renče (1601-1620), ki obsega krstno in poročno knjigo. Knjižica je bila med prvo svetovno vojno izgubljena in po dolgih letih je znova "priromala" nazaj v Slovenijo. V krstni knjigi je vpisanih 419 krstov, v poročni pa 96 porok.

KLJUČNE BESEDE: matične knjige, krstna knjiga, poročna knjiga, Renče

ABSTRACT

THE OLDEST PUBLIC REGISTER OF RENČE PARISH LOST AND FOUND

The paper gives a short account of the oldest public register in Renče parish (1601-1620), which encompasses both the baptism and marriage registers. The volume was lost during WWI but found its way back to Slovenia many years later. There are 419 references to baptisms in the baptism register and 96 references to weddings in the marriage register.

KEY WORDS: public register, baptism register, marriage register, Renče

Z dopisom¹ direktorja Arhiva Republike Slovenije mag. Vladimira Žumra je prispelo v Škofijski arhiv Koprške škofije veselo sporočilo: "Predstavniki Češke arhivske uprave dr. Miluše Čepelakova, mag. Pavel Rafaj in dr. Zdenek Rozsival, ki so bili na obisku v našem arhivu, so nam izročili najstarejšo matično knjigo za župnijo Renče". Ta matična knjiga se je znašla na Češkoslovaškem po prvi svetovni vojni, kamor jo je odnesel (češki ali slovaški) vojak. Na prvem listu je tako zapisano:

"Valeženo v meseci srpnu r. 1916 v Bukovici u Gorice. Grantallach" in pozneje dodano z drugo pisavo: "dalnik v Cementarne v Teumačove. Daroval I. Zboril, učitel z Lesč 4 13/12 1930".²

Knjižica nima ovitka. Prvi in zadnji listi so

poškodovani. Opazne so tudi poškodbe od vlage. Tudi oblika je postala z leti slabša. Črnilo je v večinoma dobri kakovosti. Pisava je na začetku lepša in laže čitljiva.

Po širini meri 14,7 cm in po višini 20,2 cm. Obsega 90 folij, ki so razdeljene na 4 vložke.

I. vložek obsega folije od 1 do 19, sledita mu dva samostojna lista (F 20 in 21). Med folijama 18 in 19 manjka list, in vse kaže, da ga že v izvirniku ni bilo, saj si zapisi kronološko sledijo. Prazne so te strani: F 1r, 15r, 16v.

II. vložek obsega folije od 22 do 45.

III. vložek obsega folije od 46 do 66. Med folijama 65 in 66 manjka list, ki je iztrgan. Prazne strani in listi pa so tile: F 57r, 58-59, 60r-63v.

IV. vložek je od folije 67 do 90, prazni listi in strani: F 71r, 72v, 83r-90v.

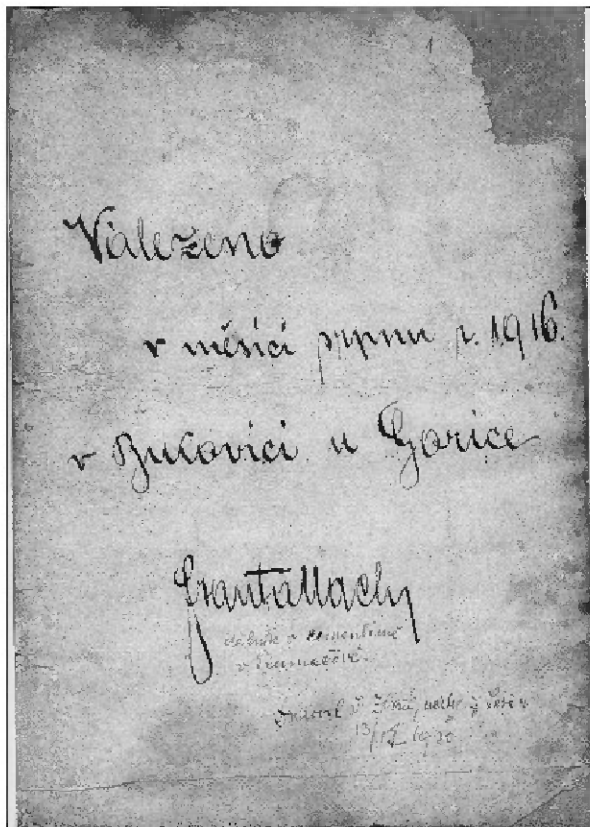
Po vsebini lahko knjigo razdelimo na:

I. krstno matično knjigo (F 1-56), ki obsega obdobje od prvega vpisa z dne 25. marca 1601 do zadnjega vpisa krsta 18. januarja leta 1618.

II. poročno matično knjigo (F 67-83v), ki obsega obdobje od 2. februarja 1603 do zadnjega vpisa iz leta 1620. Prvi vpis poroke je že na F 66v iz leta 1602.

¹ 8. 10. 2003, št. 677-11-/2003 MZU. Dopis je pripravil g. Marjan Zupančič.

² Dobesednega prevoda ne morem ponuditi, pomen pa je ta: Najdeno v mesecu septembru leta 1916 v Bukovici pri Gorici. Nekdanji vojak Grantallach in nato delavec v cementarni je knjigo daroval I. Zborilu, ki je bil učitelj v Lesču pri Banski Bistrici (verjetno vojaška šola ali kasarna). Ta jo je predal državnemu arhivu. Pri datumu je čez 12 (december) zapisana številka ena. Torej bi lahko bil mesec predaje v arhiv tudi november.

Prvi list matične knjige župnije Renče
(1601-1620)

Med tema dvema enotama so od F 57 do 66 prazni listi z nekaterimi poznejšimi vpisi o raznih dajatvah iz leta 1706 (F 60v), iz leta 1698 (F 63r, 64v) in iz let 1701-1704 (64r - 66r).

Krstni zapisi

Krstni zapisi se začenjajo vedno enako: po datumu je krstitelj zapisal: Fu Battizato (Battizata) in nato navedel otrokovo ime. Za ponazoritev navajam prvi vpis:

Adi 25. Marzo 1601

1. Fu Battizata³ Marina fiola de Juri Brius et di sua Molie Ursa, da me C(oo)p(eratore) Sigismondo Golia, il compadre fu Luches Anderlnauzig l'comadre Marina Cerneucha de Buchauiza.

Omenjeni so torej samo osnovni podatki o otroku in starših, o krstitelju in botrih. Pri teh se včasih omenja tudi naselje ali vas, odkoder so doma.

Zapis z nekaj več podatki je samo pri

plemičih de Hays iz Kienberga (npr. pri št. 305), ko je bil boter msgr. Ursino de Bertis († 25. 8. 1620), škof in grof iz Trsta (F 41r).

Do št. 358 si številke krstov sledijo, nato se zapis nadaljuje s številkami od 159 do 164 tu preskoči na št. 171 in obsega številke do 174⁴. Zadnji krst, ki ga je opravil Sigismond Golia, je vpisan 30. julija 1617. Ta duhovnik je krstil 366 otrok.

Novi upravitelj Joannes Leone je svoj prvi krst vpisal 4. oktobra 1617. leta.

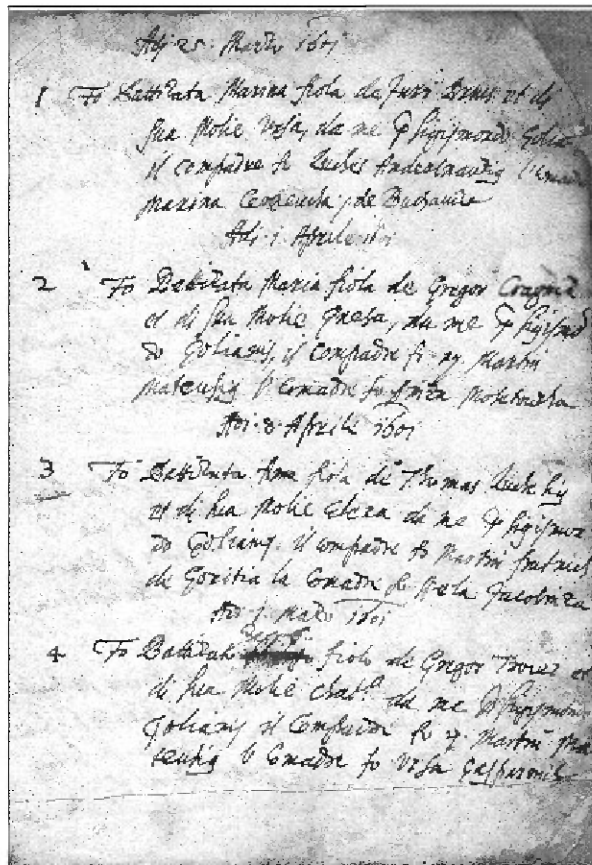
Svoje zapise pa je vedno začenal z datumom in nato z imenom otroka:

Die 4 m(ensi)s 8bris (octobris) 1617

Lucas filius legitimus Bolthauseri Spazapanis et eius coniugis Elena, baptisatus est a me paracho Joanne Leone; patrinis astantibus spectabili Joanne Matheusizh et Dorothea Nicolay Furlani filia.

Po št. 174 (pravilno 368) sledijo zapisi brez števil. Sam sem jih dodal in druge popravil, tako da ima zadnji vpis krsta številko 419.

Vse otroke (skupaj 53) od št. 367 do št. 419 je krstil župnik Joannes Leone.

Krstna knjiga

³ V začetku je beseda pisana Battizato(a) in tudi Battizatto(a), pozneje pa še samo Batizato(a).

⁴ Ta zmešnjava pri zapisih številke je verjetno posledica ostarelosti zgoraj omenjenega župnika.

Ob krstnih vpisih je zanimivo, da imajo priimki boter, ki so navadno navedene na drugem mestu, torej za botrom, skoraj vedno končnico a: npr. Marina Cerneucha; Aniza Moseuzka; Spela Jacolniza in podobno, kar govori o tem, da je bil krstitelj Slovenec in je zapisal priimke tako, kot je bilo takrat v navadi.

Imena, ki so dana otrokom pri krstu:

Agatta	3
Agnes	2
Agnessa	1
Agneta	2
Anna	17
Annamaria	1
Appolonia	1
Barbara	4
Catherina, Chatarina	24
Dorotea	10
Elena	1
Eva	1
Geltruda	2
Gendra	5
Gendrut	2
Gnesa	10
Helena	4
Lenesa	10
Lucia	13
Madalena	7
Margaritha	2
Margetta	10
Maria	10
Marina	40
Martha	1
Victoria	1
Ursa	8
Ursula	11
Zanina	1
Adam	3
Andrea	12
Antonio	7
Bartholomeo	4
Bastiano	1
Blasio	1
Blasio	9
Boltisar, Boltasar	3
Francesco	2
Friderico	1
Hilario	1
Gasparo	3
Georgio	6
Gianne	1
Gregorio	11
Guielmo	1
Jacob(o), Jacomo	9

Joannes	2
Josepho	1
Leonardus	3
Lorenzo	2
Lucha, Lucas	9
Marco, Marchi	6
Martin(o)	8
Matheo	1
Mathia	7
Michaeli	6
Nicolo	2
Paolo	2
Petrus	3
Philipo	2
Primos(i)	5
Rodulphi	1
Sebastiano	3
Simon	3
Stephano	12
Stephano Gasparo	1
Thomaso	11
Valantin, Valentin	7
Vid	1
Zuane	16

Iz tega pregleda lahko vidimo, kakšna imena so tedaj starši najpogosteje dajali svojim otrokom. Pri deklicah je bilo daleč najbolj priljubljeno ime Marina, za njim pa Katarina in Ana.

Pri dečkih pa je najbolj pogosto ime Zuane (Žan, Ivan), sledijo Andrej, Štefan, Gregor in Tomaž.

Opaziti je, da je pri dečkih v uporabi več različnih imen – dvanajst več kot pri deklicah.

Bolj kot imena novokrščencev pa so verjetno zanimivi njihovi priimki. Navajam vsaj nekatere od prvih dvajsetih vpisov:

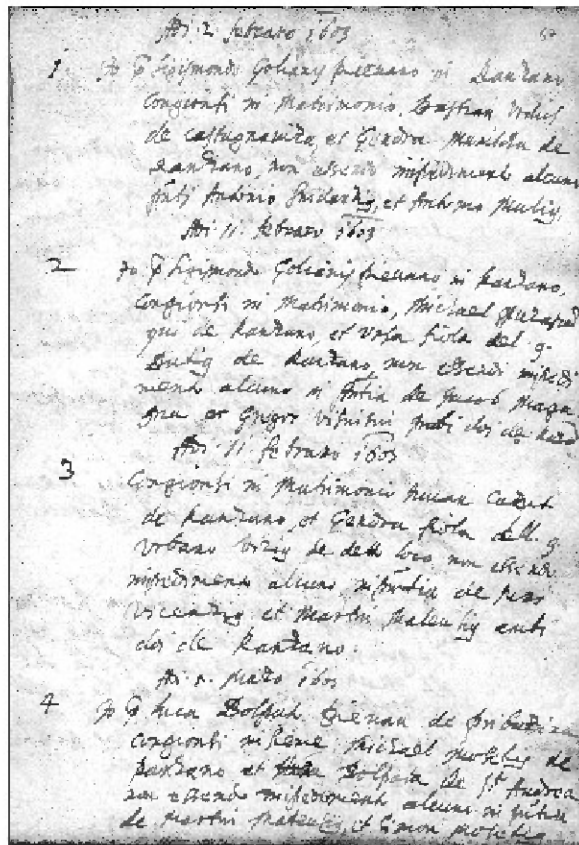
Brius, Golia, Anderlnauzig, Cerneucha, Crag-niz, Mateusig, Moseuzka, Luchesig, Jacolniza, Maseutig, Gasparnik, Vicig, Spazapan, Zafe-rancha, Orzon, Cerna, Snidarcig, Moseutig, Ba-tistichia, Machoriz (?), Jucholinza, Torel, Lon-zar, Machornicha, Nesiz (?), Jocatello, Cargnetta, Torelli, Furlan, Polsina, Luchesig, Cernez, Sepurina, Gasparzig, Felteni, Batistig, Nemich, Furnasar, Lonzariza, Dolfino, Gorla, Casilas, Kosloueza, Shiueza, Colarig, Munit, Magagna, Sepa-rina, Capelan, Plenzig, Jacolniza, Osbaut, Spazapan, Machorincha.

Razmeroma malo je navedb krajev ali vasi. Za krščence sploh ni navedeno, od kod so doma. Nekaj navedb krajev je samo pri botrih: na primer de Buchauiza (št. 1), de Vertoiba (22), de Bilia (31), de Vipau (38), de Merina (43), de Ranzano (46-49) itd.

Poročni zapisi

Prva poroka je vpisana na F 66v in je brez številke. Poroka je bila opravljena junija leta 1602.

Prva poroka, ki ima številko 1, pa je vpisana 2. februarja 1603 leta in opravljena po "pievanu" v Renčah Sigismondu Golianisu. Poročila pa sta se Bastian Vodich iz Castagnauize in Gendra Munitcka iz Ranzana.

Poročna knjiga

Celoten zapis se glasi:

Adi 2. febraro 1603

1 Fu C(oo)p(eratore) Sigismondo Golianis pievano in Ranzano congiunti in matrimonio Bastian Vodich de Castagnauiza, et Gendra Munitcka de Ranzano, non essendo impedimento alcuno p(rese)nti Antonio Snidarzig, et Antonio Mulig.

Njegova zadnja poroka je vpisana 6. julija 1617. Zadnje tri nimajo številke. Župnik Golia je opravil 74 porok.

Drugi vpisi so od župnika Joannesa Leone – do leta 1620, ki pa je opravil 21 porok.

Iz poročne knjige navajam vsaj nekaj krajev, od koder so bili doma poročeni ali botri:

Ranzano (tudi Ranciano in Renciano),⁵ Castagnauiza (tudi Castagnauiza),⁶ St. Andrea,⁷ Goriza (tudi Goritia),⁸ Selca, Bilia,⁹ Gradiscuta,¹⁰ Tamniza,¹¹ Pribazina (tudi Pribacina),¹² Racholiano, Zeron, St. Racho, Vrejmisha,¹³ Vogrischa,¹⁴ Breiach,¹⁵ Potgoria in Potgore,¹⁶ Oseiano,¹⁷ Buchaviza,¹⁸ Salcano,¹⁹ Banisiza,²⁰ Pustliza, Merina,²¹ Graz,²² Vertoiba,²³ Gargaro,²⁴ Vertouino,²⁵ Lucinis,²⁶ Pettouia,²⁷ Dorimbergensi²⁸ in drugo.

Teh nekaj podatkov je nanizanih, da lahko zaslutimo, koliko podatkov vsebuje tako majhna knjižica. Po obsegu ni velika, zato bi bilo primerno, da se naredi prepis, ki bo na razpolago nadaljnjim raziskovalcem.

V elektronski obliki je matična knjižica že na razpolago v Škofijskem arhivu v Kopru.

5 Renče.

6 Kostanjevica.

7 Štandrež.

8 Gorica.

9 Bilje.

10 Gradiškuta.

11 Temnica.

12 Prvačina.

13 Vreme (?).

14 Vogrsko.

15 Brje.

16 Podgora.

17 Ozeljan.

18 Bukovica.

19 Solkan.

20 Banjšice.

21 Miren.

22 Gradec.

23 Vrtojba.

24 Grgar.

25 Vrtovin.

26 Ločnik.

27 Ptuj.

28 Dornberk.